

Tingvoll kommune

Prosjektet Landbruksvikar 2024-2025

Finansiert med tilskuddsmidler fra IMDi

Flyktningtjenesten

NOVEMBER 2025

Innhold

INNLEDNING	3
OM PROSJEKTET	3
TILSKUDDSMIDLER	3
KOMPETANSE	3
VÅRT ARBEID MED PROSJEKTET - KURSUTVIKLING	3
HVA HAR VI LYKKES MED?	5
HVA HAR VÆRT UTFORDRENDE?	5
IMPLEMENTERING OG VIDERE ARBEID	6
INTERN KOMPETANSEUTVIKLING	7
OPPSUMMERING	7
KURSLEVERANDØR	7
SAMARBEID	7

INNLEDNING

Tingvoll kommune fikk i 2024 tildelt prosjektmidler fra IMDi (integrerings - og mangfoldsdirektoratet, heretter kalt IMDi) til utvikling av prosjektet Landbruksvikar 2024-2025. I dette dokumentet deler vi erfaringer fra prosjektet. Andre kommuner eller instanser som arbeider med bosetting og kvalifisering av flyktninger kan søke inspirasjon fra våre erfaringer. I tillegg kan dokumentet være med på å synliggjøre kvalifiseringsarbeid blant flyktninger overfor kommunens administrasjon, politikere og befolkning.

OM PROSJEKTET

TILSKUDDSMIDLER

Innvilgede tilskuddsmidler fra IMDi gjorde det mulig for Tingvoll kommune å inngå et samarbeid om kvalifisering av flyktninger. Samarbeidet ble etablert i dialog med NAV Indre Nordmøre, nabokommunene Gjemnes, Sunndal og Surnadal med formål å utvikle, gjennomføre og implementere kurs innen landbruksfeltet.

Alle samarbeidskommunene er landbrukskommuner med behov for kvalifisert arbeidskraft innen arbeid i skog - og jordbruk.

KOMPETANSE

Flyktninger som bosettes kommer med ulik formell og uformell kompetanse ved bosetting i Norge. I små kommuner som Tingvoll og nabokommuner, ønsker vi å ha bredde i mulighetene for å tilrettelegge for at flyktninger kvalifiseres til varig arbeid. For å styrke deres deltakelse i arbeidsmarkedet, samt å bidra til at landbruket får kvalifisert arbeidskraft, søkte Tingvoll kommune og fikk bevilget midler fra IMDi til utvikling, gjennomføring og implementering av kurstilbud innen landbruket.

VÅRT ARBEID MED PROSJEKTET - KURSUTVIKLING

Organiseringen av arbeidet ble utført av en prosjektleder og en prosjektmedarbeider. I tillegg bidro medarbeidere i NAV og deltakende kommuners flyktningsjenester med kontaktpersoner i et samarbeid. Vi erfarte at det var svært nyttig å ha samarbeidsmøter på teams for kompetanseoverføring. I disse møtene fikk vi kartlegge behov, legge strategi og avklare ansvar.

Samarbeidsmøtene var avgjørende for utvikling og gjennomføring av kursutviklingen. Møtene medførte at alle involverte parter fikk lik informasjon, prosjektplan ble lagt og neste skritt i prosjektet var klart for alle.

Prosjektledelsen gikk i dialog med kursleverandører innen landbruket for å etablere samarbeid. Dette skjedde etter innspill fra Skogsjeff i samarbeidende kommune. Kursleverandører vi samarbeider med er Landbruk Nordvest, NLT Indre Nordmøre, Skogkurs.

Gjennom den toårige prosjektperioden ble det etablert og gjennomført 3 kurs. Hvert kurs ble etablert og gjennomført i hvert sitt semester. Kursene var:

- Avløserkurs 1 - Landbruk Nordvest
- Avløserkurs 2 - NLT Indre Nordmøre
- Motorsagkurs - Skogkurs

Det ligger en del administrering, møtevirksomhet og avklaring til hvert kurs. Vi så det derfor som en fordel å gjennomføre ett kurs pr semester, for å ivareta oversikt og administrere for best mulig gjennomføring. Prosjektleder og - medarbeider jobber begge operativt i tillegg til administrering av kurs. Det var derfor bevisst å holde arbeidsmengden på et gjennomførbart nivå og sikre et kvalitativt innhold både i kurs og prosess.

Begge typer kurs foregikk både teoretisk i klasserom og i felt.

Avløserkurset hadde en varighet på 5 dager kombinert teori og praksis. Teori var knyttet til ulikt dyrehold, sikkerhet og hygiene, men praksis foregikk i fjøs. I tillegg skulle deltakerne gjennomføre fjøsstell på ettermiddag/kveld. Kursleverandør utarbeidet kursets innhold og hadde kontakt med alle kursholdere.

Motorsagkurset kom som resultat av etterspørsel fra bønder som hadde ansatt en deltaker med kompetanse fra avløserkurset. For mer nytte og kompetanse hos deltaker var det et ønske om at avløser også var kjent med bruk av motorsag.

Denne muligheten ønsket vi å benytte og etablerte samarbeid med Skogkurs, utstysleverandør og videregående skole for tilgang på rom, utstyr og skog.

Forutsetning for å gjennomføre et motorsagkurs er at deltakerne har tilgang på motorsag og verneutstyr. Deler av kurset foregår inne i hall for å lære om vedlikehold, bruk og sikkerhet. Et samarbeid med lokal videregående skole som har naturbruk som linjevalg for elever, var både

naturlig, nyttig og mulig, da skolen kunne tilby de fasiliteter som var nødvendig for kursgjennomføring.

Verneutstyr ble innkjøpt av Tingvoll kommune og inngår i dag i en utstyrbank hvor NAV og samarbeidskommunene kan låne utstyr til gjennomføring av motorsagkurs.

Kursene ble gjennomført med opptil 8 deltakere pr kurs. Alle deltakerne var ukrainere. Evaluering i ettertid i samarbeid med kursleverandør og kursholder, viser at språknivå har vært en utfordring. Alle kursene ble gjennomført med tilstedeværende språkhjelp. Språkhjelpen er ansatt i Tingvoll kommune og har selv bakgrunn som flyktning fra Ukraina. Språkhjelp har i forkant lest gjennom kursmateriale og bøker for økt begrepsforståelse innen de spesifikke områdene.

I både avløser - og skogbruksfaget kreves det stor forståelse for hva innholdet i arbeidet omfatter. Hygiene og sikkerhet er vesentlig elementer å ha forståelse for i en trygg utøvelse av arbeidet. Det viste seg å være en forutsetning å sette av god tid til både til forberedelser for språkhjelpen, men også for gjennomføring av selve kurset for å sikre at kursholders budskap ble forstått. Små grupper var også en forutsetning for å pedagogisk tilnærming både i kursrom og felt.

Etter kursgjennomføring fikk deltakerne kursbevis for vedlegg i jobbsøknader. NAV og involverte flyktningtjenester formidler kompetansehevingen til aktuelle instanser, slik at deltakernes muligheter i arbeidslivet er kjent.

HVA HAR VI LYKKES MED?

Samarbeid med alle involverte parter var en forutsetning for prosjektet. I samarbeidet, både i teamsmøter og øvrig kommunikasjon og dialog, delte vi kunnskap og kompetanse, noe som bidro til at vi fulgte prosjektplanen. At alle visste hvilket ansvar hver enkelt hadde var også viktig for progresjonen.

Samarbeidet på tvers av kommuner og andre involverte har ført til kjennskap til hverandres kompetanse og mål med kursene, noe som legger grunnlag for videreføring av kurs.

Vi satte også opp en enkel prosjektplan. Denne forholdt vi oss til med tanke på gjøremål i tiden vi arbeidet mest med utvikling og gjennomføring.

HVA HAR VÆRT UTFORDRENDE?

Gjennom prosjektarbeidet har opprinnelig prosjektleder og prosjektmedarbeider sluttet i jobben. Ny prosjektgruppe ble derfor satt ned. Flyktningtjenesten har i tillegg til vanlig drift også ledet prosjektet

med få ansatte. Mistet kompetanse i prosjektet sammenfattet med vanlig drift har utfordret oss på tidsperspektivet.

Kompetansen fra oppstart av prosjektet forsvant med medarbeiderne som sluttet, men samarbeid med andre kommuner og instanser har tilført ny kompetanse.

Nedgang i deltakere kursene kan være aktuelle for har også aktualisert seg gjennom 2025. Kursene vi har gjennomført krever en spesifikk motivasjon og fysikk for å delta i. Dette har ført til at flest menn har deltatt i kursene og utfordret oss på tilby likeverdig kompetanseutvikling for kvinner. Kvinner har vært utfordret til å delta og har deltatt, ut fra at de har arbeidet i landbruket i sitt hjemland. Vi har også sett at det har vært vanskelig å rekruttere kvinner ut i denne typen fysisk arbeid ut fra helse - og omsorgsmessige årsaker.

En avlørsers arbeidstid er gjerne tidlig morgen eller sen ettermiddag/kveld hvor kvinner ofte er koblet til omsorg for barn.

Her kunne vi selvfølgelig ha utfordret mer og oppfordret far på hjemmebane, men vi opplevde at dette krever en lengre periode med overbevisning og kan kreve et prosjekt i seg selv. Vi opplever at kjønnsrollemønsteret blant ukrainere er forholdsvis fast.

IMPLEMENTERING OG VIDERE ARBEID

Planen er å være koordinator for samarbeidskommuner - og instanser for kurs i avløser - og motorsagfaget. For at dette skal bli aktuelt må det være behov for dette framover. Vi ser nedgang i ankomster og at aktuelle kandidater vil være færre ut fra fysiske forutsetninger, motivasjon og kjønnsperspektivet kan påvirke muligheten for å gjennomføre videre kurs.

Imidlertid har samarbeidet i prosjektet gjort kursene kjent. Fram til nå er NAV og de øvrige kommunene kjent med muligheten. Det vil også bli publisert på kommunens hjemmesider hvilket tilbud dette er og hvilken mulighet som foreligger for å bruke flyktningers kompetanseheving gjennom kursene kan brukes til.

Kommuneøkonomien og NAV er pr i dag utfordrende med tanke på ansettelser samt å tilby kurs for kompetanseheving. Dette kan bety at det er utfordrende at kommunen selv ansetter deltakere med denne kompetansen i tillegg til at NAV pr i dag skjerper inn på tiltak for å heve deltakernes kompetanse gjennom kurs.

Kursmodellen er kjent, aktørene i samarbeidet har blitt kjent med prosjektet og kan raskt etablere nye kurs når det skal bli aktuelt.

Vi har også opparbeidet en utstyrsbank som vi kan låne ut til framtidige kurs.

INTERN KOMPETANSEUTVIKLING

Lokalt og i samarbeidskommunene foreligger det mye kompetanse på feltet og dette har vi fått erfart nytten av. Vi har fått økt kunnskap om hvilke kurs som finnes og har erfart at samarbeidet mellom aktørene muliggjør en kompetanseheving blant flyktninger som er tilpasset jordbrukskommuner. Det ligger potensiale til å samarbeide om utvikling av kurs framover. Dette åpner opp for et større arbeidsmarked i små kommuner.

OPPSUMMERING

Prosjektet har vist at vi har fått økt kompetanse om hvilke muligheter for kvalifisering som ligger i området. Samarbeid med kommuner, NAV og involverte instanser, har ført til at vi kjenner til hverandre og lettere kan ta kontakt for framtidige prosjekter. Kursene har synliggjort at vi må og skal spille på flere jobb-bransjer, noe som utvidere muligheter for kvalifisering til jobb.

Det har vært veldig spennende å jobbe med prosjektet og fint å få utvidet erfaring med å jobbe på tvers av kommuner og instanser.

KURSLEVERANDØRER

Avløserkurs:

Landbrukstjenester Nordvest <https://www.landbruknordvest.no/>

Motorsagkurs <https://skogkurs.no/>

SAMARBEID

Nav Indre Nordmøre

Gjemnes Kommune - Flyktningtjenesten

Surnadal Kommune - Flyktningtjenesten

Tingvoll Videregående Skule